

## THE ROLE OF TAX REVENUES IN THE FORMATION OF THE INCOME PART OF THE BUDGET

**Lagodiienko N.V.,**

*Candidate of Economic Sciences,,*

*Senior Lecturer*

*Department of Accounting and Taxation*

**Palchik Yu. O.,**

*applicant of educational degree "master",*

*Mykolaiv National Agrarian University*

*Mykolaiv, Ukraine*

## РОЛЬ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ У ФОРМУВАННІ ДОХОДНОЇ ЧАСТИНИ БЮДЖЕТУ

**Лагодієнко Н. В.,**

*к.е.н, старший викладач*

*кафедри обліку і оподаткування,*

**Пальчик Ю. О.,**

*здобувач освітнього ступеня «магістр»,*

*Миколаївський національний аграрний університет*

*м. Миколаїв, Україна*

Значну роль у формуванні дохідної частини бюджету України належить податкам, які займають майже 79 % всіх надходжень. Вони є необхідною умовою виконання функцій і завдань, що покладені як на органи державної влади, так і на органи місцевого самоврядування. За рахунок видатків бюджету фінансуються програми освіти, охорони здоров'я та соціальної сфери. Основним джерелом поповнення яких виступають податкові надходження, які включають в себе загальнодержавні та місцеві податки і збори.

Вивченню питань формування та оптимізації дохідної частини бюджету держави присвятили вітчизняні й зарубіжні вчені: С. Юрій, Л. Сафонова, Й. Бескид, В. Дем'янішин, В. Федосов, О. Зварич, О. Василик, В. Опарін, К. Павлюк, А. Соколовська, О. Тимченко, Ю. Сибірянська, А. Wildavsky, N. Caiden та інші

Державний бюджет України є показником рівня економічного розвитку країни, завдяки правильному здійсненню бюджетного процесу забезпечується економічна та соціальна стабільність держави, а також зростає життєвий рівень населення. Органи державної виконавчої влади здійснюють державне регулювання, стимулювання економіки, фінансуються соціальні напрями. Податки є основним джерелом

наповнення Державного бюджету України, виконуючи функції економічну та фіскальну.

Згідно Бюджетного Кодексу України [1], податковими надходженнями визнаються встановлені законами України про оподаткування загальнодержавні податки і збори (обов'язкові платежі) та місцеві податки і збори (обов'язкові платежі).

Відповідно до класифікації податкові надходження поділяються на прямі і непрямі. В основу якої покладено передусім вид об'єкта оподаткування та характер взаємовідносин між платниками податків і державними фіскальними органами. Прямі податки встановлюються безпосередньо щодо платників і сплачуються за рахунок їх доходів і майна. Розмір яких обумовлюється майновим станом платників. До прямих податків належать: податок на прибуток підприємств; податок з доходів фізичних осіб (ПДФО); рентна плата; податок на майно тощо. Непрямі податки встановлюються в цінах товарів і послуг, розмір яких для окремого платника визначається величиною споживання і не залежить від його доходів [2, ст. 122]. До них належить: податок на додану вартість (ПДВ), акцизний податок і мито.

Станом на 01.01.2018 р. за даними Державної казначейської служби України органами ДФС забезпечено фактичних надходжень податків і зборів 335 335,2 млн. грн, або 64,6% – до Державного бюджету, у 2016 році 283 017,7 млн. грн. На податкові надходження у 2017 році припадає 79,06 %, у 2016 році 81,76 %, а станом на 01.10.2018 року – 80,41 %.

Найбільшу питому вагу в загальній сумі надходжень до державного бюджету у 2017 році складають надходження з податку на додану вартість із ввезених на територію України товарів (250 530,2 млн. грн або 31,58 %); податку на доходи фізичних осіб (75 033,4 млн. грн або 9,46 %); податку на прибуток підприємств (66 911,9 млн. грн або 8,44 %) [3].

Аналіз дохідної частини бюджету необхідний для детального оцінювання основних джерел надходження, їх змін, а також, що призвело до відхилень по кожній статті доходів бюджету.

У формуванні дохідної частини бюджету найбільша частка належить непрямим податкам, а саме: податку на додану вартість, акцизному податку та миту, це є негативним явищем, адже в умовах кризового стану країни, спричиняє посиленню фіскальної функції податків, що в свою чергу веде до зростання податкового навантаження на споживання.

Основними факторами впливу на обсяг податкових надходжень є макроекономічні чинники, які зазнають змін кожного року, до них належить: розмір ВВП, законодавчо-нормативна база, структура платіжного балансу. На обсяг надходжень також мають вплив мікроекономічні чинники: вибір підприємством свого виду оподаткування, наявність податкових пільг; розмір прибутку та валового доходу, що отримує підприємство, витрати на оплату праці тощо.

Основними недоліками сучасної податкової системи України є: недосконалість і нестабільність законодавства; витрати на адміністрування податкової системи є незначними; податки виступають не інструментом підвищення конкурентоспроможності країни, а має виключно фіскальний характер, регулююча функція не зорієнтована на сталий розвиток та підвищення конкурентоспроможності податкової системи країни; відтік капіталів закордон, подвійне оподаткування, а також ухилення від сплати податків. Все це веде до погіршення.

Для усунення недоліків, з 01.01.2017 набув чинності закон щодо покращення інвестиційного клімату в Україні [4], згідно якого передбачається: ліквідація податкової міліції та створення нового органу — Фінансової поліції, діяльність якого регламентуватиметься окремим Законом; адміністрування всіх баз даних Мінфіном або держпідприємством при Мінфіні; запровадження повноцінного електронного кабінету платника податків; ведення відкритого реєстру заяв про розстрочення та відстрочення грошових зобов'язань або податкового боргу на сайті Державної фіскальної служби.

Отже, податки займають головну роль у забезпеченні виконання державою своїх функцій. Вони є основною бюджетоутворюючою ланкою, їм належить близько 80 % надходжень. Проте існує ряд недоліків, що заважають ефективному розвитку держави. На нашу думку, слід привести законодавчо-нормативну базу у сфері справляння податків до стану, що сприятиме економічному зростанню країни; забезпечити умови, що не будуть сприяти ухиленню від сплати податків та усунення тіньового бізнесу.

#### **Список використаних джерел:**

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI / [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://zakon.rada.gov.ua/>.
2. Зварич О.В. Податкові надходження: методологія прогнозування: монографія / О.В. Зварич. – К.: КНТЕУ, 2013. – 444 с
3. Державна казначейська служба України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/>.
4. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо покращення інвестиційного клімату в Україні» від 21.12.2016 № 1797–19; [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1797–19/page>.